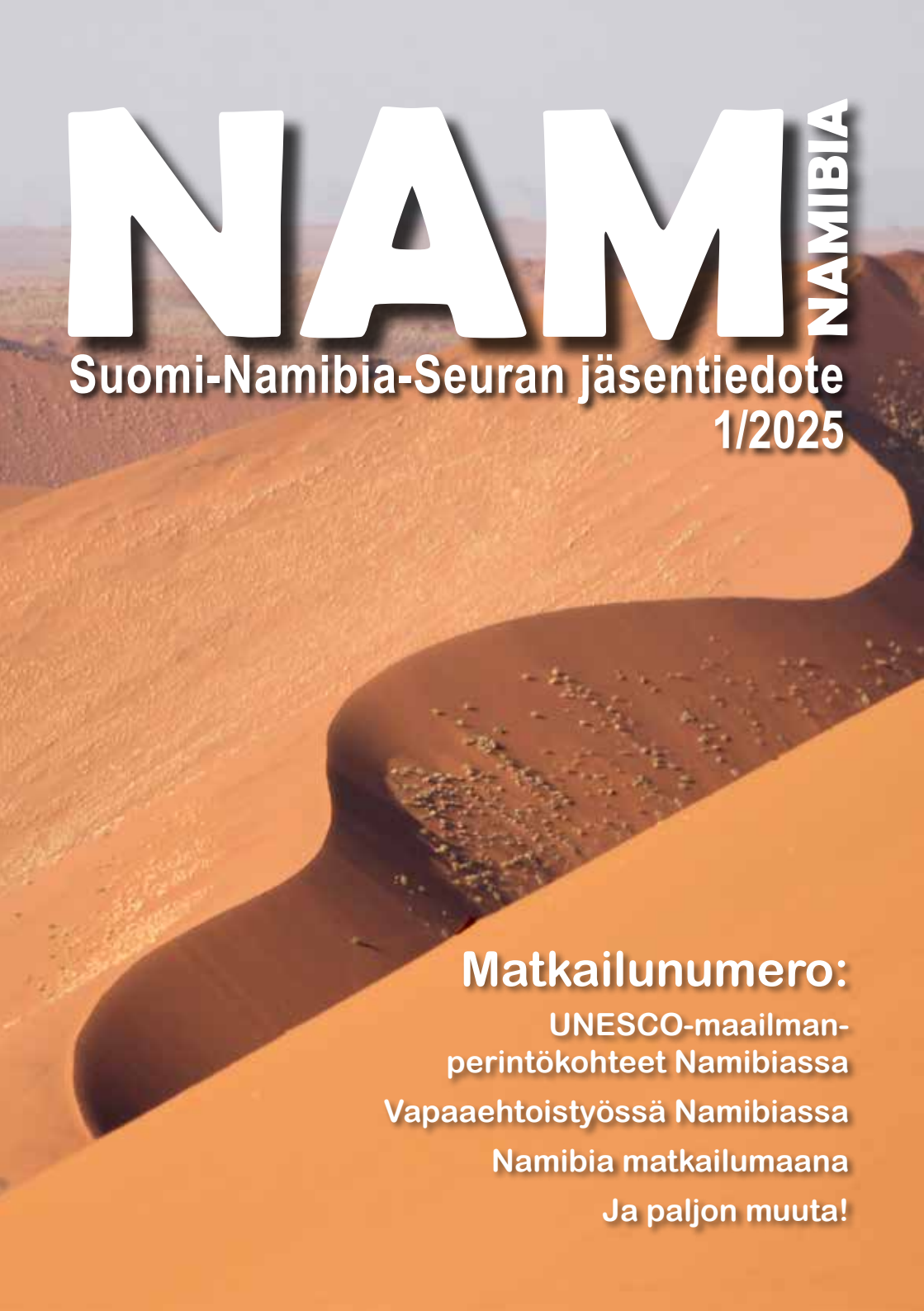
NAM

NAMIBIA

Suomi-Namibia-Seuran jäsentiedote

1/2025

Matkailunumero:

UNESCO-maailman-perintökohteet Namibiassa

Vapaaehtoistyössä Namibiassa

Namibia matkailumaana

Ja paljon muuta!

Suomi-Namibia-Seura ry

Rauhanasema, Veturitori
00520 Helsinki
www.suominamibiaseura.fi

Tykkää meistä Facebookissa!

Tilinumero:
FI48 8000 1970 1254 81
(Danske Bank)
Viite: 31697
Käytä viitenumeroa maksaessasi jäsenmaksusi. Jos maksu tapahtuu muualta kuin omalta tililtäsi, merkitse viestikentään oma nimesi.

Liittyminen ja jäsenrekisteri:
suominamibiaseura@gmail.com

Jos yhteystietosi muuttuvat, ilmoita siitäkin samaan sähköpostiin. Tarkista takakannesta, että yhteystietosi ovat ajan tasalla. Sähköpostilla pystymme tiedottamaan nopeasti, jos esimerkiksi namibialaisia vieraita tulee lyhyellä varoitusajalla.

Jäsentiedote:
Ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Taitto:
Pauliina Shilongo
050 309 2517
pshilongo@gmail.com

Paino:
Grano Oy, Vantaa 1/2025

Suomi-Namibia-Seura on vuonna 1974 perustettu ystävyysseura, jonka tarkoitus on syventää suomalaisten Namibia-tietämystä ja kaikenlaista kanssakäymistä kansojemme välillä.

Kauden 2025 hallitus:
Seppo Kalliokoski, kunniapuheenjohtaja

Martti Eirola, puheenjohtaja
Dora Puhakka, varapuheenjohtaja
Timo Korhonen, sihteeri
Risto Jaakkola
Heli Kuusipalo
Eeva-Maria Muurman
Ritva Semi

Varajäsenet:
Esa Eirola
Olivia Heinonen
Anu Lehtinen
Maija Malmström
Tuomo Pohjantuli
Heikki Salko
Olli Vainio

Jäsenmaksu vuonna 2025:
25 euroa/vuosi,
opiskelijoilta 15 euroa/vuosi.

Kannen kuva: Esa Teräväinen.

Toteuta haaveesi!

Lähde Namibiaan!

Yksin, kaksin, perheellä tai porukalla silloin kun sinulle sopii!

Voit saada jopa ilmaisen tai osaksi ilmaisen matkan, jos keräät porukan.

1. **Omatoimisisesti liikkuen: me avustamme ohjelman laatimisessa, lentojen, auton ja majoitusten varaamisessa.**
2. **Asiantuntevan oppaan / kuljettajan (yleensä Stefan) kyydissä, esim. ilmastoidussa 8-paikkaisessa pikku-bussissamme, jossa avattavat ikkunat valokuvaamista varten.**
3. **Osallistuen valmismatkallemme:**
   Namibian kiertomatka 6.–20.3.2025 ja 2.–16.10.2025 (2900€ + lennot) tai
   Namibia-Botswana-Victorian putoukset 19.3.–1.4.2025 ja 20.9.–3.10.2025 (3200€ + lennot)

Olemme Kilpailu- ja Kuluttajaviraston pakettimatkarekisterissä oleva, takuun asettanut suomalainen matkanjärjestäjä. Olemme myös Namibian kauppa- ja Namibia Tourism Boardin matkanjärjestäjärekisterissä. Nautit siis kaikista turvatakuista.

Matkamessuilla olemme osoitteessa 7 g 109.

Koonono Matkat Oy, www.koonono.com
stefan@koonono.com 045-1238272 tai
olle@koonono.com 050-4656152

... puheenjohtajan palsta ... by Martti Eirola

Tämä on ensimmäinen kirjoitukseni puheenjohtajana puheenjohtajan palstalla. Edeltäjäni Seppo Kalliokoski toimi puheenjohtajana huimaavat 28 vuotta. Syyskokous kutsui hänet ansaitusti kunniapuheenjohtajaksi tunnustuksena pitkäaikaisista ansioistaan seuran toiminnan hyväksi. Sen osoituksena hänelle ojennettiin pysti, kunniakirja ja kukat seuran 50-vuotisjuhlassa 17.11.2024. Lämmin kiitos ja onnittelut Sepolle!

Oma yhteyteni Namibiaan alkoi 67 vuotta sitten, kun saavuin sinne 2-vuotiaana lähetyslapsena vuoden 1958 alussa. Minulla on ollut tilaisuus nähdä ja kokea sekä Etelä-Afrikan siirtomaaaika että Namibian dekolonisaatio – vapautuminen siirtomaavallasta ja itsenäistyminen. Kun se lopulta toteutui, olen seurannut intensiivisesti itsenäisen maan kehitystä. Namibia antaa eväitä ymmärtää muitakin Afrikan maita.

Tapasin ennen sanoa, että minulla on Namibia-suhteessani neljä kerrostumaa: lapsuus, tutkimus, rauhanturvaaminen ja Nakambale-museo. Suomi-Namibia-Seurasta näyttää tulevan viides kerrostuma. Muistan osallistuneeni seuran kokouksiin jo 1980-luvulla ja hallituksessa olen ollut vuodesta 2017 lähtien.

Suomen lähetystyö ja kehitysyhteistyö ovat päättyneet Namibiassa. Niiden piiristä seuralle ei kasva enää uusia jäseniä. Entiset ikääntyvät ja rivit harvenevat. Kansalaisten ja eri tahojen kanssakäyminen maiden välillä kuitenkin jatkuu. Namibia tunnetaan Suomessa ja maa kiinnostaa suomalaisia. Se nähtiin 50-vuotisjuhlan osallistujamäärässä. Ja mukana oli paljon nuoria.

Suomi-Namibia-Seura järjestää monenlaista toimintaa. Vapaaehtoisia tarvitaan!

Osallistumme perinteiseen tapaan Matkamessuille 17-19.1., Namibian itsenäisyyspäivän 21.3. viettoon, Maailma Kylässä festivaaliin 24-25.5. ja Namibian Sankarien päivän 26.8. tapahtumaan. Toimimme tiiviissä yhteistyössä Namibian Helsingin-suurlähetystön kanssa.

Maidemme välillä on erityissuhde. Namibia on ainoa Saharan eteläpuoleinen Afrikan maa, jolla on suurlähetystö Suomessa. Ja Suomi on harvoja EU-maita, joilla on suurlähetystö Windhoekissa.

Erityinen tapahtuma seurankin toiminnan kannalta on Namibian 35-vuotisjuhla 21.3.2025. Se on myös päivä, jolloin Namibian ensimmäinen naispresidentti Netumbo Nandi-Ndaitwah astuu virkaansa. Maan historiassa aukeaa uusi luku.

Jatkamme verkostointia ja yhteistoimintaa muidenkin järjestöjen ja tahojen kanssa. Monesti on parempi tehdä yhdessä kuin yrittää yksin. Uusina aloitteina asialistalla on yhteistyö Namibian UNTAG-operaation rauhanturvaaja-

veteraanien kanssa sekä Windhoekiin perusteilla oleva Suomen eteläisen Afrikan kulttuuri- ja tiedeinstituutti.

Matkailussa Suomen ja Namibian välillä on mielestäni kasvamisen varaa. Matkailu ei ole vain turismia. Matkustaminen koskee myös tutkimusta, tutkijavaihtoa, oppilaitosten yhteistyötä, vierailuja ja liiketoimintaa. Toivottavasti entistä enemmän myös Namibiasta Suomeen. Matkailu ja ihmisten välinen kanssakäyminen on tärkeää, jotta ymmärtäisimme toisiamme.

Namibiassa turismi kohdistuu paljolti luonnonnähtävyyksiin. Ne ovat upeita ja maa on niitä täynnä. Kannustan luonnon ohella tutustumaan ihmisiin ja kulttuureihin. Matkailijoiden kannattaisi suunnata esimerkiksi Etoshan luonnonpuiston ja ison karja-aidan pohjoispuolellekin, jossa valtaosa Namibian väestöstä asuu. Olen viime vuosina havainnut Pohjois-Namibiassa valtavaa kehitystä matkailupalveluissa – loistavan tiestön ja muun infrastruktuurin lisäksi

Suomalaisten Namibia-tietämyksen syventäminen on Suomi-Namibia-Seuran perustehtäviä. Mielikuvamme Namibiasta ovat usein vuosien tai jopa vuosikymmenten takaa, mutta maa muuttuu koko ajan. Nyky-Namibia valittiin tarkoituksella teemaksi seuran 50-vuotisjuhlakirjan kuvituksessa. Suosittelen tutustumaan.

Tervetuloa mukaan!

Martti Eirola
Puh. 0400 821428

Kuvassa Dr. Nickey Iyambon muistotilaisuudessa vuonna 2019 vasemmalta oikealle presidentti Martti Ahtisaari, Suomi-Namibia-Seuran silloinen puheenjohtaja Seppo Kalliokoski sekä Martti Eirola.
Kuva Vexi Savijoki.

Namibia on matkailijan toivemaa

Teksti: *Olle Eriksson*

Turvallisuus on nykyään entistä tärkeämpi seikka matkaa suunniteltaessa. Siksi on hyvä tietää, että Namibia kuuluu maailman turvallisimpiin matkakohteisiin. Maassa on hyvä infrastruktuuri, se on yhteiskunnallisesti vakaa, ilmasto on terveellinen, hygieniataso hyvä ja ruokakin on hyvää. Terveyspalvelut ovat suhteellisen tasokkaita, joskin niitä on harvassa.

Namibian luonto ja sen ihmiset tekevät maasta ihanteellisen vierailukohteen. Löhöämään ei niin kauas kannata mennä: näkemistä, kokemista ja tekemistä riittää. Virkistäytymiselläkin on merkityksensä: aktiiviloma on parasta lomaa niin sielun kuin ruumiin kannalta. Suuria lomakeskuksia maassa ei ole eivätkä lomacharterit lennä sinne. Näin maa on välttynyt massaturismin haitoilta. Turismi on silti noussut yhdeksi maan tärkeimmistä elinkeinoista, se työllistää ja tuo tarpeellista ulkomaanvaluuttaa.

Matkailuun pätee se sääntö, että turhaa matkustamista on vältettävä. Ilmastonäkökohdat ovat tärkeitä, mutta on muistettava, että matkailulla on monta muutakin ulottuvuutta. Kansojenvälistä yhteyttä ja ystävyyttä ylläpidetään parhaiten kohtaamalla.

Kehitys jatkunut suotuisana

Namibian kansa taisteli ja kärsi tavoitteenaan maan itsenäisyys. Kolmen vuosikymmenen ajan on saatu nauttia vapaudesta, rauhasta, ihmisoikeuksista, demokratiasta ja kehityksestä. Maa on nykyään vähiten korruptoituneita maita Afrikassa ja koko maailmassa. Namibiassa on sananvapaus ja suhteellisen hyvät koulutusmahdollisuudet ja julkiset palvelut. Infrastruktuuri on kehittynyttä. Talouden kasvu on valitettavasti kuitenkin johtanut suuriin tuloeroihin. Työttömyyttä ja köyhyyttä on yhä ja pandemia lisäsi niitä.

Mitä turisti hakee?

Turisti tulee Namibiaan ennen kaikkea sen luonnon ja rauhan vuoksi. Siellä on autiomaita, aroja, savanneja, ja vuoria. Silmä lepää avaria maisemia katsellessa. Sielu rauhoittuu, kun hiljaisuuden rikkoo vain lintujen viserrys ja sirkkojen siritys. Lämpö tekee hyvää ruumiille. Illalla saa rentoutua nuotion ääressä ja ennen nukkumaanmenoa voi ihailla useimmiten pilvetöntä tähtitaivasta, jolla on enemmän tähtiä kuin pohjoisessa. Afrikan villieläimet ovat kuin tarjottimella maan lukuisilla luonnon-

Naamiokutoja. Kuva Lauri Lajunen.

suojelualueilla. Autioita hiekkarantoja on silmänkantamattomiin. Tyrskykalastus on sekin suosittu ajanviete. Yhä useammat vierailijat haluavat myös tutustua paikallisten elämään niin kaupungeissa kuin karja- ja riistatiloilla ja maaseudun kylissä ja majoissa.

Luontokohteista

Etoshan luonnonsuojelualue eli kansallispuisto on turistien ykköskohde. Alue on laaja ja siellä liikutaan joko omalla autolla, matkanjärjestäjän bussissa tai safarijeepissä. Alueen sisällä on kuusi Namibian Wildlife Resorts -majoituspaikkaa. Vanhojen etappien Okaukuejo, Halali ja Namutoni lisäksi sieltä on pari uudempaa, nimittäin Onkoshi ja Dolomite Camp, sekä vain telttailumahdollisuuden tarjoava Olifantsrus. Melkein kaikki Afrikan eläimet ovat siellä edustettuina, ja etenkin kuivana aikana touko-marraskuussa niitä näkee juomapaikoilla. Antilooppeja, seeproja, strutseja ja kirahveja on kaikkialla. Monet kävijät saavat kuvia myös norsuista, leijonista, sarvikuonoista, hyeenoista, shakaaleista ja kymmenistä, ellei sadoista eri linnuista. Leopardin tai gepardin näkee harvoin. Puhveleita, virtahepoja ja krokotiileja ei Etoshassa ole, niitä nähdäkseen täytyy mennä kauas Capriviin tai naapurimaahan Botswanaan. Villieläimiä on useissa muissakin kansallispuistoissa, luonnonsuojelualueilla sekä yksityisissä eläinpuistoissa ja metsästystiloilla.

Welwitschioita Swakopmundin lähistöltä. Kuva Esa Teräväinen.

Namibin autiomaa ja sen avarat, mutta vaihtelevat maisemat, tuhatvuotiset welwitschiat ja muut merkilliset kasvit ja aavekaupungit timantteineen jättävät kävijään lähtemättömän vaikutuksen. Keskellä Namibian hiekkamerta – UNESCO:n listalla olevaa maailmanperintökohdetta – on korkeitten dyynien ympäröimä Sossusvlei erittäin suosittu luontokohde. Pienempiä dyynejä on Swakopmundinkin lähellä.

Fish River Canyon etelässä on sekin kiinnostava käyntikohde. Monet näkevät sen vain ylhäältä, sen reunoilta, mutta hyväkuntoiset voivat viileänä ja kuivana vuodenaikana vaeltaa sen pohjallakin.

Twyfelfontein, Epäilysten lähde, on monista kalliopiirroksista päätellen ollut aikoinaan san-kansan suosima asuinpaikka. Se on jo aiemmin nimetty UNESCO:n maailmanperintökohteeksi. Kalliopiirroksia ja -maalauksia on myös mm. Erongon Ameibissa sekä Spitzkoppien ja Brandbergin vuorilla. Viimeksimainittu on Namibian korkein vuori, korkeus n. 2600 metriä.

Epupan ja Ruacanan putoukset Kunene-joessa ovat mahtava näky etenkin sadeaikana ja sen jälkeen, helmi-toukokuussa. Ympäri vuoden vettä kuljettavia jokia ei ole muualla kuin maan rajoilla: Kunenen lisäksi Okavango, Kwando, Sambesi ja Gariep/Oranje. Suuria tekojärviä ovat mm. Hardap ja Von Bach. Victorian putoukset ja Okavangon delta kuuluvat usein Namibia-vierailujen ohjelmaan, vaikka sijaitsevatkin maan rajojen ulkopuolella.

Kalastajia Swakopmundissa. Kuva Esa Eirola

Waterberg on myös kiinnostava kohde. Kiipeä vuorelle, vaeltele tai osallistu safariajelulle. Näe Otjikoton pohjaton ”järvi”, maailman suurin tunnettu meteoriitti, dinosauruksen jalanjälkiä, apinanleipäpuita.

Rannikon elämää voi seurata esim. Cape Crossin afrikanhyljeyhdyskunnassa sekä Walvis Bayn tai Lüderitzin delfiini- ja hyljeristeilyillä. Valaitakin ovat jopa kanootilla liikkeellä olleet viime vuosina nähneet.

Vaativampia luontosafareja voi tehdä Damaramaan ja Kaokon erämaaseuduille sekä Khaudumin viidakkoon ja Walvis Bayn eteläpuolella sijaitsevaan Sandwich Harbouriin. Ai-Aisin ja Gross Barmenin kuumassa ja mineraalipitoisessa vedessä voi hoitaa kolottavia luita ja niveliä.

Historiallisesti merkittäviä kohteita ovat mm. Cape Cross, jonne portugalilaiset merenkävijät pystyttivät 1400-luvun lopulla ristin, Lüderitzin Diaz Point, portugalilaisten jäljiltä sekin, Bethanien ja sen 200 vuotta vanha Schmelen House, jossa suomalaisten Rautasen ja Björklundin puolisoiden äiti pienenä taaperteli, Duwisibin linna keskellä ”ei mitään”, sekä Windhoekin, Okahandjan ja Swakopmundin vanhat muistomerkit ja rakennukset.

Otjimbingwe oli aikoinaan Namibian lähetystyön ja saksalaisen hallinnon keskus. Siellä Martti Rautanen kohtasi 15-vuotiaan Friedan vuonna 1869. B.B. Björklundkin löysi sieltä namibialais-saksalaisen puolisonsa, Friedan sisaren Kittyn. Ambomaan Olukondassa, Omandongossa, Omulongalla ja muualla on suomalaisten lähetyspioneerien hautoja muistuttamassa historian kulusta. Windhoekin, Swakopmundin ja Olukondan (Nakambale) museoissa kannattaa myös käydä. Olukondassa voi bonuksena nauttia perinteisen hirssipuuro- ja kana-aterian villipinaattikastikkeineen ja jauhokaljoineen.

Namibian ihmisiä ei pidä unohtaa, heihinkin voi tutustua. Suomalaisilta se käy helposti: suomen ja savon kielilläkin saattaa monissa paikoissa pärjätä. Puolet väestöstä puhuu ndongaa, kwanjamaa ja muita wambokieliä. Bantukieliryhmän kieliä puhuvat kavangot, kaprivit, hererot, himbat ja dhimbat ovat wambojen lähisukulaisia. Pisimpään maassa asuneet heimot puhuvat naksutellen khoikhoi-gowab- (nama-damara), kung- ja muita khoisan-kieliä. Rehobothin bastardit, Kapin värilliset ja buurit puhuvat hollanninsukuista afrikaansia. Saksaa ja portugalia kuulee myös. Noin viisi prosenttia maan väestöstä on eurooppalaista alkuperää, monet suvuista ovat tosin asuneet Afrikassa jo vuosisatoja. Maan virallinen kieli on englanti.

Namibian etelä- ja keskiosat ovat erittäin harvaan asuttuja. Namibia on Grönlannin ja Mongolian jälkeen maailman kolmanneksi harvimmin asuttu maa. Yli puolet 3-miljoonaisesta väestöstä asuu Angolan rajan pinnassa sata kilometriä leveällä vyöhykkeellä, entisen Ambomaan, Kavangon ja Kaprivin alueilla. Himbat pukeutuvat perinteisiin asuihin kotiseudulla ollessaan. Monin paikoin elanto hankitaan vielä vanhojen maanviljelytapojen avulla, metsästäen ja juuria keräillen. Monet

afrikkalaiset perinteet, elinkeinot ja tavat ovat kuitenkin jo unohtuneet. Cocacola, tv-sarja Kauniit ja rohkeat ja muu läntinen turmelus on löytänyt tiensä syrjäkyliinkin.

Kaupungit

Maan pääkaupungissa Windhoekissa asuu 15 % maan väestöstä, lähes 500 000 ihmistä, suurin osa apartheidin ajan perua olevissa afrikkalaisessa Katuturan ja ”värillisessä” Khomasdalin kaupunginosissa. Samanlainen kaupunginosajärjestelmä näkyy vielä muissakin kaupungeissa. Pääkaupungin jälkeen suurimmat kaupungit ovat Kavangon Rundu sekä rannikolla sijaitsevat satamakaupunki Walvis Bay ja lomanviettokaupunki Swakopmund sekä Ambomaan Oshakati.

Matkadokumentit

Passin on oltava voimassa vähintään kuusi kuukautta matkan jälkeen. Suomalaisella passilla Namibiaan tai sen naapurimaihin matkustava ei tarvitse etukäteisviisumia, sen saa maahan tultuaan, mutta 1.4.2025 se muuttuu Namibiassa maksulliseksi (n. 80 euroa). Lentolipun on oltava meno-paluulippu. Matkavakuutus on syytä hankkia; vakuutuskortti tai vakuutusyhtiön yhteystiedot mukaan.

Otoksia Windhoekista.
Kuvat Laura Ketonen.

Rokotukset, terveysnäkökohdat

Pakollisia rokotuksia ei Namibiaan matkatessa ole. Hepatiittia vastaan on hyvä ottaa Havrix- tai Twinrix-rokotus, samoin jäykkäkouristusrokotteen tulee olla voimassa. Matkailijoille suositellaan myös kurkkumätä- ja poliorokotuksia. Kansainvälinen rokotustodistus ja keltakuumerokotus on tarpeen, jos samalla matkalla käy Angolassa tai jossakin Keski- tai Itä-Afrikan maassa. Namibian pohjoisosissa esiintyy malariaa, joten siihen on etenkin sadeaikana syytä varautua ehkäisevällä lääkityksellä. Hyttysiä vastaan hämärässä ja pimeässä on käytettävä suoja-aineita, pukeuduttava pitkähihaisiin ja -lahkeisiin vaatteisiin ja yöllä käytettävä hyttysverkkoja. HIV/AIDS on Namibiassa erittäin yleinen. Sairaaloissa käytettävä veri on testattua.

Suurimmat terveysriskit voi välttää yksinkertaisin keinoin. Pese kädet aina kun siihen on mahdollisuus ja ehdottomasti ennen aterioita. Apteekeista ja kaupoista saa tehokasta käsienpesusainetta. Hanavesi on turvallista hampaitten pesuun ja periaatteessa juotavaksikin. Matkailijalle suositellaan kuitenkin juomavedeksi pullotettua tai keitettyä vettä. Kaikki ruuat ovat turvallisia salaatteja ja jäätelöjä myöten. Kuumalla on syytä suhtautua varauksella majoneesipitoisiin ruokiin, jos ne ovat olleet pitkään lämpimässä.

Elefantti Etoshan kansallispuistossa. Kuva Esa Eirola

Turvallisuustilanne

Namibia on suhteellisen turvallinen maa. Sota-aika ja miinat rajaseuduilla ovat historiaa. Aseellisia tai väkivaltaisia ryöstöjä sattuu harvoin. Kaupungeissa liikkuu taskuvarkaita ja muita omaisuuttasi halajavia. Pidä rahat, kännykät ja arvoesineet niin, ettei niihin pääse helposti käsiksi. Ole varovainen, tarkkaile ympäristöä, mutta älä pelkää. Vältä pimeällä yksin liikkumista. Liikenneturvallisuudessa ei ole kehumista: hyvät tiet innostavat ylinopeuksiin, usein tuhoisin seurauksin.

Miten Suomesta Namibiaan?

Suomesta ei ole suoria lentoja Namibiaan, on varauduttava kahteenkin vaihtoon. Lufthansa/Discover lentää Frankfurtista Windhoekiin, Ethiopian Airlines Tukholman tai Frankfurtin ja Addis Ababan kautta. Moni muu yhtiö lentää Johannesburgin tai Kapkaupungin kautta. Halvimmat edestakaiset lennot Suomesta maksavat n. 1000 euroa, mutta tavallinen turistiluokan lippu maksaa 1200-1500 euroa. Lipun voi ostaa matkatoimistosta, matkanjärjestäjän kautta tai suoraan lentoyhtiöltä, myös netistä. Tutustu peruutus- tai muutossääntöihin!

Omatoimimatkailu, ryhmä- ja valmismatkat

Namibia on omatoimimatkailijankin kannalta suhteellisen helppo maa. Maasta on runsaasti kirjallista infoa ja lisää löytyy netistä. Julkinen liikenne toimii vain suurimpien asutuskeskusten välillä, muualle matkustettaessa on käytännöllisintä vuokrata auto. Niitä löytyy joka lähtöön: pikkuautoja, tila-autoja, pikkubusseja, viiden tai kahden hengen hyteillä varustettuja nelivetopakuja ja landcruisereita/rovereita, joihin voi saada kätevän kattoteltan. Autoilemaan lähtevä voi jo lentokoneessa mielessään valmistautua vasemmanpuoleiseen liikenteeseen. Varaukset ja ennakkomaksut voi hoitaa sähköpostilla ja verkkopankkisiirroin. Luotto- ja kansainvälisillä pankkikorteilla voi maksaa lähes kaikkialla ja rahaa voi nostaa seinästä. Eurot voi vaihtaa lentokentän tai kaupunkien pankeissa Namibian dollareiksi ja samanarvoisiksi ja täysin käyttökelpoisiksi Etelä-Afrikan randeiksi, joita voi ostaa myös Suomessa. Eurolla sai vuoden 2023 lopulla n. 18,5 Namibian dollaria tai Etelä-Afrikan randia.

Lähes kaikki suuret suomalaiset matkatoimistot ja monet pienemmät matkanjärjestäjät järjestävät opastettuja ja monipuolisia ryhmä- ja pakettimatkoja. Suuret matkatoimistot mainostavat itseään näkyvästi. Vähemmän tunnettuja mutta hyviä Namibian matkoja järjestäviä tahoja ja yhteyshenkilöitä löytyy esimerkiksi tässä lehdessä olevista ilmoituksista tai osoitteista. Tammikuisilla matkamessuilla Suomessa voi tavata asiantuntevia ja hyviä palveluja tarjoavia namibialaisia matkanjärjestäjiä ja matkailuviranomaisia.

NAMIBIA PÄHKINÄN

Sijainti
Eteläinen Afrikka, Kauriin kääntöpiirin molemmin puolin. Rajanaapurit Angola, Sambia, Botswana ja Etelä-Afrikka.

Pinta-ala
824 290 km² (n. 2,5x Suomi), josta suuri osa kuuluu Namibin ja Kalaharin autiomaihin.

Ilmasto
Kuiva, lämmin/kuuma, päivälämpötila maks. n.35°C. Ajoittain sateinen kesä (marras-maaliskuu). Talvella (kesä-heinäkuu) yöpakkaset mahdollisia.

Väestö
Asukasluku 3,1 miljoonaa (2025 ennuste). Elinajanodote 66 v. Pääosa väestöstä asuu maan pohjoisosissa ja pääkaupungissa Windhoekissa (490 000 as.). Maailman toiseksi harvimmin asuttu valtio

Talous
Ylemmän keskitulotason valtio (ostovoima BKT n.12 000 USD per capita); varallisuus epätasaisesti jakautunut: yli 40 % väestöstä elää köyhyydessä. Peruspalvelut ja infrastruktuuri Afrikan parhaimmistoa. Pääelinkeinot kaivannaisteollisuus, matkailupalvelut, kalastus ja maatalous.

Valtiomuoto
Tasavalta, kaksikamarinen parlamentti. Presidentti Nangolo Mbumba (21.3.2025 lähtien Netumbo Nandi-Ndaitwah). Maa itsenäistyi Etelä-Afrikasta vuonna 1990 pitkän vapaussodan jälkeen YK:n valvonnassa. Entinen vapautusliike SWAPO maan johtava puolue

Uskonnot
N. 90 % kristittyjä, joista n. puolet luterilaisia. Lisäksi kansanuskontoja.

Kielet
Virallinen kieli englanti, jota vain harva puhuu äidinkielenään. Yleiset kielet oshiwambo (puolet väestöstä), khoekhoe, afrikaans, herero ja kwangali. Lisäksi kymmeniä muita bantu- ja khoisan-kieliä sekä saksa ja portugali.

Aikavyöhyke
UTC+2 (sama kuin Suomen talviaika)

Raha
Rahayksikkö Namibian dollari, N$ (NAD).
1 EUR ≈ 19 NAD (12/2024). Arvo sidottu 1:1 Etelä-Afrikan randiin (ZAR), jota käytetään myös yleisesti. Visa ja Mastercard toimivat.

Sähköverkko
220 V 50 Hz (vastaava kuin Suomessa), pistokkeet Etelä-Afrikan mallia.

Tietoliikenne
Kattava GSM-verkko, kaupungeissa 4G, internet-kahviloita. Hotelleissa yleensä WiFi. Useimmat suomalaiset liittymät toimivat, paikallinen prepaid edullisempi. Internetissä maatunnus .na, puhelinsuuntanumero +264.

KUORESSA

Liikenneyhteydet
Päätiet hyviä, niukasti julkista liikennettä. Vuokra-autoja saatavilla. Vasemmanpuoleinen liikenne. Suomesta suorin lentoyhteys Windhoek via Frankfurt (Discover Airlines); kaksi vaihtoa mm. Addis Abeban kautta.

Matkustusasiakirjat
Passin oltava voimassa 6 kk matkan jälkeen. 1.4.2025 alkaen vaaditaan suomalaisiltakin turistiviisumi (1 600 N$ = n. 84 €) joko etukäteen (e-Visa) tai saavuttua.

Suomen suurlähetystö Namibiassa
2 Crohn Street, Windhoek
puh. +264 61 221355
www.finland.org.na,
sanomat.win@gov.fi
Suurlähettiläs
Leena Viljanen.

Namibian suurlähetystö Suomessa
Unioninkatu 18, 00130 Helsinki
puh. +358 10 8509700
www.namembassy.fi,
info@namembassy.fi
Suurlähettiläs Charles B. Josob.

Namibian kunniakonsuli
Timo Palander
puh. 040 5589883, timo@palanders.fi.

Kuva: Esa Eirola. Grafiikka: Wikipedia

Namibian UNESCO-maailmanperintökohteet

Kulttuuria, historiaa ja luontoa suojellaan 168 maassa YK:n tiede-, koulutus- ja kulttuurijärjestö UNESCO:n valitsemissa maailmanperintökohteissa. Jokainen listalle päässyt kohde on maailman mittakaavassa ainutlaatuinen ja säilyttämisen arvoinen tuleville sukupolville. Namibiassa maailmanperintökohteita on kaksi, Twyfelfonteinin kalliopiirrosalue ja Namibin autiomaan hiekka-aavikko, “dyynimeri”.

Teksti: *Esa Teräväinen ja Eeva-Maria Muurman*
Kuvat: *Esa Teräväinen.* Kartta: *Wikipedia.*

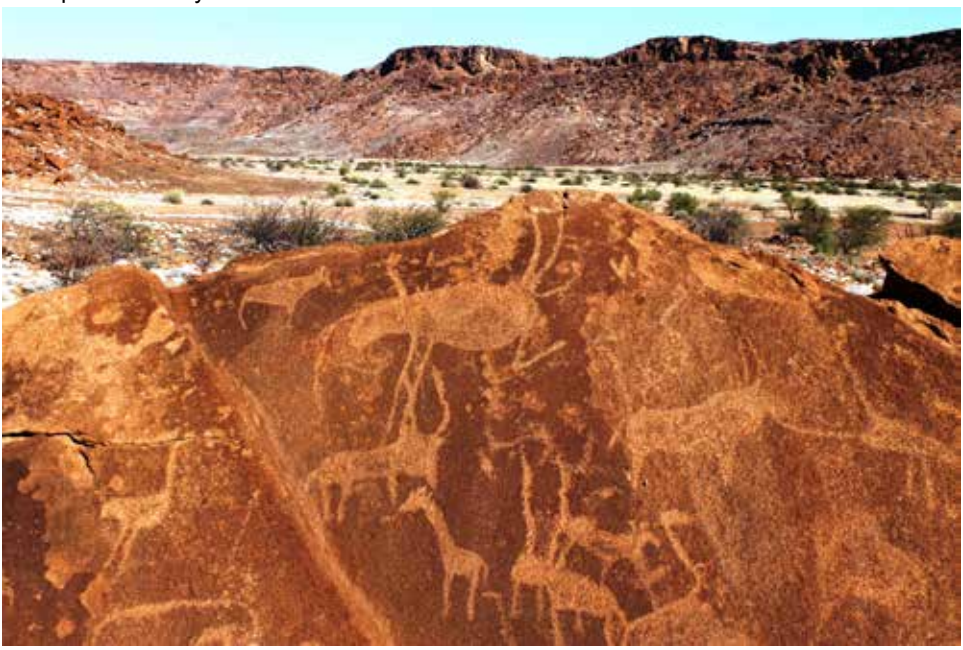
Entisajan ihmiset ympäri maailman ovat jättäneet jälkensä kallioihin piirroksin ja maalauksin, jos lähistöllä on ollut sopivia kivipintoja. Twyfelfontein on Namibian ensimmäinen UNESCO:n maailmanperintökohde. Kerrotaan, että nimen Twyfelfontein, “epäilyttävä lähde”, antoi buurifarmari, joka epäonnekseen yritti perustaa maatilaa liian kuivaan ympäristöön. Myös khoekhoegowab-kielen nimi /Ui-//aes tarkoittaa vesipaikkaa kiviröykkiön luona.

Lähde oli siis olemassa. Se palveli alkuperäiskansoja jo esihistoriallisina aikoina, siitä todistavat alueelta löytyneet tuhannet kalliokaiverrukset. Ne liittyvät metsästäjä-keräilijöiden rituaaleihin, joilla on todennäköisesti ollut sekä uskonnollinen että taloudellinen merkitys. Varhaisimmat Twyfelfonteinin kalliopiirrokset on ajoitettu noin 6000 vuoden ikäisiksi.

Hiekkakivikallioon on kaiverrettu eri eläinhahmoja, antilooppeja, norsuja, sarvikuonoja, kirahveja ja strutseja. Ihmishahmot ovat myös yleisiä, samoin kädenjäljet. Varsinaisia kalliomaalauksia ei ole kovin monta; niitä on vain luolissa ja ne kuvaavat lähinnä ihmishahmoja. Osassa kalliopiirroksista on sekä ihmisen että eläinten piirteitä. Arkeologit arvelevat näiden liittyvän shamanistisiin menoihin.

Tämän lisäksi on löydetty geometrisia kuvioita. Monet niistä on ajoitettu myöhemmin tehdyiksi kuin eläinkuviot. Esimerkikisi kallioon piirrettyjä renkaita on tulkittu merkeiksi vesilähteistä, ne olisivat siis toimineet entisajan karttoi-

Kalliopiirroksia Twyfelfonteinista.

na. Osa eläinhahmoista on tulkittu merileijoniksi, pingviineiksikin, mikä viittaa siihen, että ihmiset olisivat tienneet autiomaan takaisesta Atlantin rannikosta. Kalliotaiteen tulkinta on kuitenkin vaikeaa ja jättää tilaa niin maallikoiden kuin tiedemiesten mielikuvitukselle. Tämä jos mikä lisää vierailun kiinnostavuutta!

Eeva-Maria kertoo, että hänen ensimmäisellä käynnillään Twyfelfonteinilla oppaana toimi alakouluikäinen tyttö, joka kuitenkin osasi asiansa. Maailmanperintö-statuksen myötä infrastruktuuria on sittemmin saatu lisää. Viime käynnillämme toimistossa palveli paikallinen Matti.

Hylje vai valas vai jotain muuta? Tutkijat pohtivat, tunsivatko sisämaan kivikautiset asukkaat Atlantin rannan.

Twyfelfonteinin lähistöllä on muitakin hienoja geologisia kohteita, kuten kivettyneitä havupuita (Petrified Forest), basalttipylväitä (Organ Pipes) ja rautamineraalien tuliperäisessä purkauksessa värjäämä vuori (Burnt Mountain), jotka kannattaa ottaa mukaan matkaohjelmaan, jos siellä käy.

Autiomaan dyynimeri

Yksikään Namibian matkailusivusto tai -mainos ei voi olla esittelemättä “dyynimerta”, Namibian toista maailmanperintökohdetta. Namibian valtio on saanut nimensä koko maan pituudelta Atlantin rannikkoa myötäilevästä Namibin aavikosta. Namib on koko maailman aavikoista vanhin ja se on kerännyt rannikon hiekkaa sisämaahan kymmenien miljoonien vuosien ajan. Ihmeellisesti kaikkein kuivimmissa ja karuimmissakin olosuhteissa on elämää. Esimerkkinä Namibin kasvillisuudesta on Welwitschia mirabilis, joka kasvaa vain siellä ja voi elää aavikon karuissa olosuhteissa jopa tuhat vuotta vanhaksi.

Sossusvlei tarkoittaa laaksoa, johon vesi kerääntyy. Tämä laakso sijaitsee keskellä silmänkantamattomiin jatkuvaa dyynimerta, joten siellä näkee vettä harvoin, ehkä kerran kymmenessä vuodessa. Pääosin kuivuuteen sopeutuneiden kasvien ja eläinten tarvitsema kosteus tulee sumuna valtamereltä.

Maailman komeimmat ja korkeimmat dyynit ovat nimenomaan Sossusvlein laaksossa. Tämä osa Namib-Naukluftin kansallispuistosta on

UNESCO:n suojelualuetta. Hiekan punertava väri korostaa maiseman mahtavuutta. Maisemat ovat parhaimmillaan nousevan auringon valossa, joten turistin on syytä olla aamuvirkku. Eläintenkin näkemiselle varhainen aamuhetki on paras.

Tuorein Sossusvlei-kokemuksemme oli mieleenpainuva hiekkamyrskyn takia. Tuulet puhaltavat yleensä Atlantilta sisämaahan päin, mutta joskus talvella sääolosuhteet kääntyvät päälaelleen ja tuuli puhaltaakin voimakkaasti mantereen suunnasta ja nostaa mukaansa hiekkaa ja lämmittää rannikon koleaa ilmaa. Olimme varanneet majoituksen luksuslodgesta, ainoasta, joka on luonnonpuiston porttien sisäpuolella ja josta pääsee liikkeelle jo ennen auringonnousua muiden vielä odotellessa porttien avautumista. Mutta kun tuuli ulvoi pitkin yötä, luksus oli kaukana. Mökit on rakennettu safarityyliin telttakankaasta, joten tuuli tarttui kankaisiin ja paukutti niitä äänekkäästi. Aamun sarastaessa lähdimme kuitenkin taipaleelle – Sossusvlein perukoille on puiston portilta vielä tunnin ajomatka. Maisemat olivat silloinkin näkemisen arvoiset, vaikka hiekkapöly vei parhaan näkyvyyden ja hengityssuojaimelle oli parempaa käyttöä kuin koronaviruksen torjuminen.

Puiston halki kulkee hyväkuntoinen tie, jonka varrella voi ihailla maisemia, eläimiä ja kasveja tai vaikka kiivetä dyy-

Sossusvlein mahtavia dyynimaisemia.

nille. Mukaan on syytä varata riittävästi vettä, eväitä ja ennen kaikkea malttia, noustessa nimittäin kuvittelee huipun olevan aivan edessä, mutta oikeasti se onkin vasta seuraavan harjanteen takana, ja taas seuraavan… Nousu huipulle vie aikaa, mutta huipulla avautuva satumainen maisema kruunaa vaivannäön. Tien varrella helpoimmin saavutettavissa on Dyyni 45, korkein lienee Big Daddy Deadvlein takana.

Asfalttitie päättyy laakson perällä, noin 60 kilometrin päässä portilta, ja sen jälkeen matkaa voi jatkaa vain nelivetoautolla. Jos itsellä ei ole nelivetoa, voi maksua vastaan hypätä puiston safariauton kyytiin. Muutaman kilometrin ajon jälkeen voi parkkipaikalta kävellä lyhyen matkan päähän “Kuolleeseen laaksoon” (Deadvlei). Kuivuuttaan halkeilevasta maasta pistää siellä ylös kuvauksellisia kuolleita akaasian runkoja jäänteenä kosteamman ilmaston metsästä.

Osana hiekka-aavikon elämystä saattaa kokemattoman kuskin nelivetoinenkin auto juuttua hiekkaan. Se nousee hiekasta miesvoimin sivuttain heiluttamalla, jolloin irtohiekkaa valuu renkaiden alle ja matka pääsee jatkumaan. Kaiken kaikkiaan paras tekniikka upottavassa hiekassa ajamiseen on riittävä vauhti rallikuskien tyyliin.

Jos kukkaro kestää, niin Sossusvlein silmäähiveleviin maisemiin voi tutustua myös lintuperspektiivistä kuumailmapallon kyydissä.

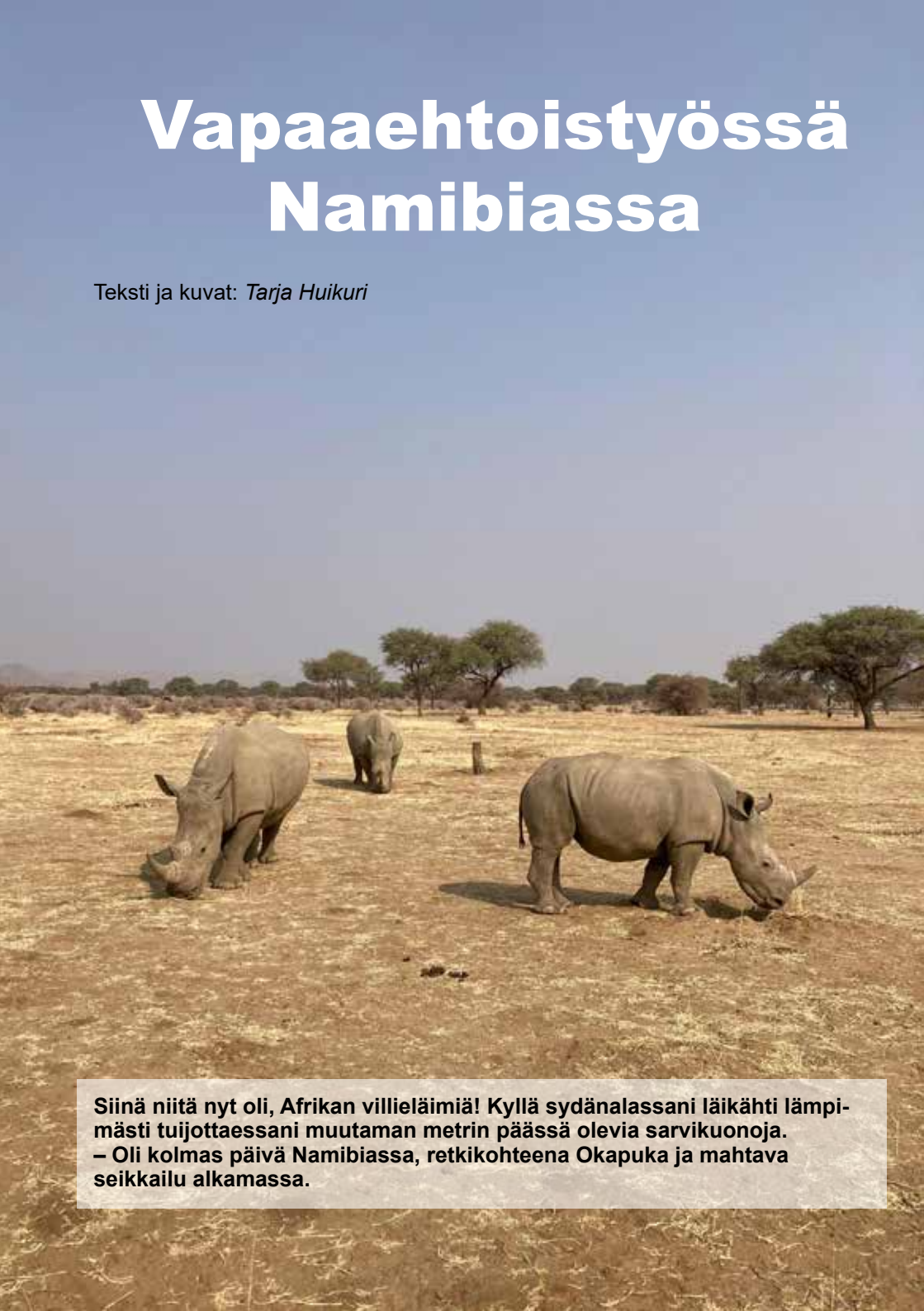

Yllä: Suomalaisella tekniikalla, kuoppaa kaivaen, ei edes nelivetoauto nouse hiekasta.
Alla: Deadvlei eli kuollut laakso vaatii noin tunnin kävelyn, mutta on sen arvoinen.

Vapaaehtoistyössä Namibiassa

Teksti ja kuvat: *Tarja Huikuri*

Siinä niitä nyt oli, Afrikan villieläimiä! Kyllä sydänalassani läikähti lämpimästi tuijottaessani muutaman metrin päässä olevia sarvikuonoja.
– Oli kolmas päivä Namibiassa, retkikohteena Okapuka ja mahtava seikkailu alkamassa.

Miten päädyin Namibiaan vapaaehtoistyöhön? Nuorempi tyttäreni oli päättänyt lähteä suorittamaan sairaanhoitajan opintoihin liittyvän kymmenen viikon työharjoittelun Windhoekiin. Itse olin haaveillut yli 30 vuotta, että pääsisin Afrikkaan töihin ja bongailemaan eläimiä luontoon. Tyttäreni tiesivät tästä, ja niinpä heidän ystävällisen painostuksensa myötä päätin irtisanoutua työpaikastani, jos vapaaehtoistyöpaikka löytyisi. Otin yhteyttä Suomi-Namibia-Seuraan, josta Eeva-Maria Muurman otti yhteyttä Päivi Repoon, joka puolestaan otti yhteyttä päiväkodin johtajaan Sarah Naluween. Tämä keskusteli Hosiannan luterilaisen seurakunnan pastorin Joel Fikeipon kanssa minun ottamisestani päiväkotiin. Asiat etenivät vauhdilla, ja vielä kun seurakunnan kirkkoneuvosto hyväksyi minut ja asunto järjestyi, alkoi lentojen buukkaaminen.

5.8.2024 oli ensimmäinen työpäiväni suomalaisten perustamassa Hosiannan päiväkodissa Katuturan laitamilla. Suomesta viemäni tuliaiset otettiin ilolla vastaan ja suklaa maistui pienimmästä suurimpaan. Lapset tuijottivat minua hämmentyneinä, mutta muutamat rohkeat ottivat kontaktia. Esimerkiksi eräs pikkutyttö kysyi, ovatko hiukset minun omat, koska ne ovat niin suorat. Aluksi pienenä haasteena oli, että puhuimme englantia eri tavoin, mutta pian aloimme ymmärtää toisiamme.

Tarja Huikuri sekä Hosiannan päiväkodin esikouluryhmä ja ryhmän opettaja Aino.

Seurasin ihmeissäni, miten toiminta saatiin niin sujuvaksi. Päiväkodissa oli nimittäin 56 lasta ja vain neljä opettajaa. Collen huolehti kahdesta 2-vuotiaasta siivoilun ohessa. Jololceni opetti luokkaa, jossa 3-4-vuotiaita oli 26. Aino puolestaan opetti 5-vuotiaiden ryhmää, jossa lapsia oli 28. Sarah hoiti hallinnollisia tehtäviä.

Leluja ei juurikaan ollut, joten toiminta oli hyvin koulumaista. Lapset opettelivat kirjoittamaan ja laskemaan. Aakkoset, viikonpäivät, kuukaudet, numerot, värit ja muodot oli askarreltu luokkien seinille. Jos opettaja ei ollut heti tunnin alkaessa paikalla, lapset alkoivat yhteen ääneen käydä näitä asioita läpi tietyssä järjestyksessä.

Hosiannan päiväkodin lapsia lounastauolla.

Päiväkodissa laulettiin paljon. Lapset osasivat pienestä pitäen todella monia lauluja. Niillä lapsilla oli rytmi veressä ja vire kohdillaan! Joka aamu laulettiin myös Namibian kansallislaulu. Uskonto oli vahvasti läsnä kaikessa, mitä tehtiin. Välillä tunneilla askarreltiin, piirrettiin ja väritettiin, mutta kaikkinensa toiminta oli kyllä vaativaa harjoittelua koulua varten. Kuri oli tiukka, uhkaus toimi tehokkaana keinona. Itse työskentelin Ainon esikouluryhmässä. Viikonlopun tehtäväpaketti tehtiin tuolle ryhmälle käsin – erilaisia tehtäviä 5-6 sivua jokaiselle 28 lapselle.

Päiväkodissa keitettiin lapsille aamupuuro, mutta lounaan he toivat mukanaan. Joidenkin lasten eväät olivat monipuoliset, mutta monella lapsella oli vain pelkkää valkoista leipää ja mehua tai vettä. Mutta eivät lapset valittaneet, eikä niitä lapsia, joilla oli huonot eväät tai vaatteet, kiusattu. Lapset osasivat myös jakaa.

Namibiassa oli helppo olla suomalainen. Tyttäreni koki sairaalassa hieman kuumottavan hetken, kun eräs vanhempi lääkäri pyysi häntä tulemaan lääkäriopiskelijoiden eteen kehuttavaksi. Lääkäri hehkutti Suomen terveydenhoitoa ja sitä, että Suomi on ollut viimeisten vuosien aikana maailman onnellisin valtio. Miksikö näin? Koska suomalaiset ovat fiksuja ja tekevät kovasti töitä. Kandidaatit mulkoilivat tytärtäni ärsyyntyneinä, mutta siitä lääkäri sai vain lisää puhtia kehumiseen. Olipa hän kehuryöpyn päätteeksi toivonut, että voisi adoptoida tyttäreni.

Viikonloppuisin tutustuimme Windhoekiin ja teimme retkiä lähialueelle. Kävimme mm. patikoimassa Daan Viljoenin kansallispuiston karun kauniissa maisemissa. Teimme retken Naankuseen, jossa koin jälleen läikähdyksen sydänalassani, kun heppoisen sähköaidan takaa tuijotti urosleijona minua syvälle silmiin ja karjaisi. Ja ”Bushman Walk with the San”… Olipa mielenkiintoista! Sanit kertoivat omalla ”napsukielellään” tavastaan elää luonnossa. Nuorin san oli vain vuoden vanhempi kuin tyttäreni, ja siitäkös riemu repesi, kun tämä tieto selvisi hänelle. Sitten vuorossa oli Swakopmund, jossa mm. kävimme ajelemassa mönkijöillä dyyneillä ja laskemassa hiekkamäkeä laudoilla. Walvis Baystä teimme meriretken, jonka aikana näimme mm. valaita, pieniä delfiinejä ja pelikaaneja. Hienoja kokemuksia kaikki!

Kymmenen viikkoa hurahti nopeasti, ja jäähyväishetki oli hyvin tunteikas läksiäisjuhlineen. Sekä päiväkodin työntekijät että pastori kiittelivät vuolaasti avustani. Lapset toivoivat, etten lähtisi, ja samaa toivoin itsekin. Ainolta sain käsittämättömän hienon läksiäislahjan - perinteisen ambomekon.

Viimeinen viikko huipentui siihen, että myös toinen tyttäreni lensi Namibiaan ja reissasimme siellä vielä tiiviisti. Ensin lensimme Victorian putouksil-

Tarja Huikuri tyttärensä kanssa tutustumassa san-kulttuuriin.

le, jotka ankaran kuivuuden takia eivät sinänsä näyttäneet ihan parhainta puoltaan, mutta olivat silti ehdottomasti näkemisen arvoiset. Ja koska vesi ei virrannut valtoimenaan, saatoimme käydä uimassa Victorian putousten päällä Devil´s Poolissa. Se oli kova juttu tällaiselle korkean paikan kammoiselle! Kävimme myös Sambesi-joella risteilemässä, Lion walk´illa sekä paikallisten teatteriesityksessä. Lensimme takaisin Windhoekiin, jossa meitä odotti opas, ja niin matka Swakopmundiin alkoi. Viimeinen kohteemme oli Etosha. Huh, mitä kaikkea näimmekään! Esimerkiksi osuimme paikalle, jossa kahdeksan leijonan lauma oli hetkeä aiemmin saalistanut gnuun. Syötyään ruhoa arvoasteikon mukaisessa järjestyksessä leijonat kukin vuorollaan kävelivät verisiä suupieliään lipoen aivan automme edestä varjopaikkaan lepäämään. Sen jälkeen paikalle saapuivat hyeenat ja korppikotkat. Huikeaa! Oppaamme oli rakentanut toiveidemme mukaisen paketin, ja kaikki sujui loistavasti.

Olimme Namibiassa kaikkiaan 12 viikkoa, ja niinhän siinä kävi, että mekin ihastuimme maahan ja sen ihmisiin. Paluulennon rullatessa nousukiihdytykseen nuorempi tyttäreni otti minua kädestä kiinni ja kyyneleet alkoivat virrata poskillemme. Tiesimme, mitä toinen ajattelee. Toisaalta olimme äärimmäisen onnellisia, että saimme kokea tuon uskomattoman hienon matkan. Toisaalta olimme äärimmäisen surullisia, että se päättyi. Jos itse en enää pääse Namibiaan, minulla on kuitenkin roppakaupalla upeita muistoja ja toteutunut haave.

Vasemmalla Tarja Huikuri tyttärineen Victorian putousten Devil's Poolissa.
Oikealla kirahvi Etoshan kansallispuistossa.

Namibiasta naapuriin: Zimbabwe

Zimbabwe on eteläistä Afrikkaa ja sinne on kohtuullisen helppo matkustaa Namibiasta käsin. Viime matkailunumerossa kerroin Botswanan kokemuksistamme. Sieltä omatoimimatkamme jatkui Zimbabween.

Teksti: *Eeva-Maria Muurman.* Kuvat: *Esa Teräväinen*

Reittimme kulki Botswanan Francistownista Zimbabwen Plumtreen raja-asemalle. Sielläpä olikin ihmettelemistä. Rajamuodollisuuksissa meni pari tuntia, emmekä aina tahtoneet ymmärtää, mille luukulle seuraavaksi piti mennä. Ilman eri maksuja ja leimoja ei rajan yli pääse, joten oli oltava kärsivällinen. Viisumia ei kuitenkaan tarvitse hankkia etukäteen, kun on kyse lyhyestä turistimatkasta.

Pimeys ehti langeta, ennen kuin pääsimme Bulawayoon asti. Se on miljoonakaupunki, mutta suurin osa katuvaloista on pimeänä. Bulawayo sai sähköt jo 1800-luvun lopulla ja oli aikoinaan yksi Afrikan edistyksellisimmistä kaupungeista. Paikoin siellä näkee vielä muistoja siirtomaa-ajan loistosta. Zimbabwe oli myös eteläisen Afrikan viljaaitta, ennen kuin presidentti Mugabe romahdutti maansa maineen ja talou-

Matobo Hills.
Kuva Eeva-Maria Muurman.

den. Zimbabwen kunniaksi on kuitenkin todettava, että ihmiset asuvat siellä oikeissa rakennuksissa. Emme nähneet maassa peltihökkeleitä, jotka ovat tavallisia muualla eteläisessä Afrikassa.

Zimbabwessa riittää sekä historiaa että upeita kalliomuodostelmia, usein yhdistettyinä toisiinsa. Matobo Hills on UNESCO:n maailmanperintökohde kalliomöhkäleineen ja kalliomaalauksineen. Kivimuodostelmat, joita eroosio vähitellen rapauttaa, tarjoavat huimia maisemia. Ihmiset ovat asuneet alueella jo kymmeniä tuhansia vuosia. Cecil Rhodes, siirtomaaherra, joka antoi nimensä Rhodesialle (nykyiset Zimbabwe ja Sambia), halusi hautapaikkansa ndebele-kansan pyhälle kukkulalle. Hän nimesi sen Maailman näköalaksi (View of the World), ja maisemat ovat todella nimensä mukaiset ja näkemisen arvoiset.

Monilta kallioisilta kukkuloilta eri puolilta maata löytyy vanhoja kivirakennelmia. Maan nimikin, Zimbabwe, tarkoittaa kivisiä taloja. Bulawayon länsipuolella ovat Khamin rauniot, UNESCO-kohde sekin. Torwa-dynastian pääkaupunki rakennettiin 1400-luvulla ja se vaikuttaa olleen Suur-Zimbabwen perillinen. Suur-Zimbabwe Masvingon lähellä on yksi koko Afrikan mantereen merkittävimmistä arkeologisista kohteista. Shona-kansan linnoituksen arvioidaan olevan peräisin 1200-luvulta. Maaperä oli hedelmällistä ja kultaa kaivettiin maan uumenista. Kauppayhteydet ulottuivat aina Kiinaan asti. Kun eurooppalaiset tutkimusmatkailijat aikoinaan löysivät paikan, he eivät voineet uskoa, että se on aidosti afrikkalaisen sivilisaation aikaansaama. Kävimme matkallamme myös Naletalen raunioilla. Nämä rauniot ovat tuo-

Great Zimbabwe.

reimmat, vasta 1600-luvulta peräisin. Naletale oli kuitenkin mielestäni kaikkein kaunein kivisine ”pitsikuvioineen”, tosin uskomattoman huonokuntoisen tien takana.

Zimbabwessa vierailimme myös parissa kirkossa. Suurimman vaikutuksen teki Kyreneläisen lähetyksen kappeli, joka on lähellä Bulawayoa katolisen sisäoppilaitoksen kampuksella. Koulun ensimmäinen rehtori pyysi oppilaitaan kuvittelemaan Raamatun kertomuksia ja maalaamaan ”näkemänsä” kappelin seinille 1940-luvun alkupuolella. Kyreneläisestä taiteesta tuli käsite.

Toinen mielenkiintoinen kirkko oli Seriman lähetyksen kirkko Masvingon pohjoispuolella. Sekin on koulualueella, ja siellä kaikki puupylväät on veistetty paikallisella tyylillä ihmishahmoiksi, Raamatun henkilöiden tai pyhimysten ja marttyyrien kuviksi.

Zimbabwessa on luonnollisesti hyvät mahdollisuudet eläinsafareille. Varauksen tekeminen tosin oli aivan oma lukunsa. Se ei onnistunut ulkomailta käsin, se oli tehtävä paikallisessa ZPWMA:n toimistossa Bulawayossa. Tuntui kuin olisi tehnyt aikamatkan entiseen Neuvostoliittoon. Toimistossa oli kyllä väkeä paikalla. Kaksi naista kirjasi tietojamme ylös käsin A4-arkille, kolmas valvoi toimintaa, yksi kävi välillä soittamassa toimiston ainoasta(?) puhelimesta puhelun kansallispuistoon ja kamreeri rahasti sekä kirjoitti erillisen kuitin. Niinpä ehkä kolmen vartin proseduurin jälkeen meillä oli mökki varattuna Hwangen kansallispuiston pääleiristä. Puolustukseksi täytyy sanoa, että kohtelu oli hyvin ystävällistä eikä ruuhkaa ollut.

Tie Hwangessa oli välillä erittäin huonossa kunnossa. Metsätien leve-

Gweru.

ydeltä aikoinaan levitetty asfaltti oli monin paikoin lohkeillut pois ja sitä oli jäljellä noin puolen kaistan levyisenä. Osoittautui harhaluuloksi, että tie kokonaan ilman asfalttia olisi parempi – silloin vasta nimismiehen kihara oikein tärisyttikin. Poistuimme puistosta reittiä, jolla kulki tusinoittain hiilikaivosrekkoja – onneksi opaskirjamme tiesi siitä varoittaa. Mutta eläimet olivat näkemisen arvoisia Hwangessakin. Näimme krokotiileja luonnonvaraisina enemmän kuin missään sitä ennen. Norsuja liikkui siellä täällä, samoin tapasimme niiden pieniä sukulaisia kalliotamaaneja. ”Koti-impalat” kävivät tervehtimässä majapaikan pihassa. Monia muitakin eläimiä nähtiin, ja puistossa on siellä täällä hyviä katselukorokkeita, joille voisi jopa pystyttää teltan yöksi.

Zimbabwen osuuden kruunasivat Victorian putoukset. Itse putoukset ovat aivan mahtavat; veden määrä, jylinä ja kohina sekä suihkuaminen ympäristöön ovat melkoista koettavaa. Sateenkaaren päästä löytyy aarre aina jollakin suunnalla. Victoria Falls´in kaupunki on kuitenkin turistirysä, jollaista ei muualla Zimbabwessa ole. Lukuunottamatta rajattua luonnonpuistoaluetta, jossa pääsee näkemään varsinaiset putoukset, ympärillä pyörii kaupustelijoita kuin herhiläisiä. Emme voineet auttaa kaikkia emmekä olisi jaksaneet kuunnella loputtomia nyyhkytarinoita rahan tarpeesta. Tosin edellisen putousvierailuni jälkeen raajarikkokerjäläiset oli häädetty pois katujen varsilta – en tiedä, onko se heidän itsensä kannalta hyvä vai huono asia.

Vaikka länsi on monen afrikkalaisen mielestä paha ja kolonialistinen, Zimbabwen käypä valuutta on Amerikan dollari, sillä oma valuutta on toistuvasti menettänyt arvonsa hyperinflaatiossa. Yleensä ottaen zimbabwelaiset ovat kuitenkin erittäin ystävällisiä ja avuliaita, sitä enemmän, mitä syrjäisemmällä seudulla ollaan.

Alla Victorian putoukset. Oikealla eläimiä Hwangen kansallispuistossa.

Yksi Zimbabwen tunnuspiirre on vielä kerrottava: pitkin maanteitä päivystävät poliisit. Yleensä heitä on tusinan verran joutilaan näköisinä yhdellä tarkastuspisteellä, ja yksi tai kaksi heistä tulee kysymään ajokorttia. Zimbabwelaisista autoista suurin osa on parhaat päivänsä nähnyt, eikä musta pakokaasu menisi EU-direktiiveistä läpi. Mutta muulla ei ole väliä, kunhan ajokortti löytyy. Merkillisen vähän kyseltiin muiden autopapereiden perään, vaikka rajamuodollisuuksissa niillä on suuri osuus. Aikaisemmalla matkallani olen lahjonut zimbabwelaiset poliisit mehupurkeilla, kun autovuokraamo oli vahingossa kirjoittanut lupapaperiin väärät päivämäärät. Tällä kertaa papereissa ei ollut sen enempää väärin kuin rekisteritunnus! Mutta se ei tahtia haitannut. Jos on vähän seikkailumieltä, niin Zimbabwessa kyllä selviytyy ja nähtävää riittää.

Otto E. Närhen matka ”Kaukovuoristoon” vuonna 1926 Mitä Kaokoon nyt kuuluu

Lähetyssaarnaaja Otto Eemil Närhi oli eräänlainen modernimpi versio David Livingstonesta, jonka veri veti löytöretkeilijäksi ja seikkailijaksi. Närhi tunkeutui ensimmäisenä suomalaisena vuonna 1926 tiettömien ja harvaan asuttujen metsien ja hietikoiden läpi Ambomaalta Okavango-joen varrelle ja perusti sinne Nkurenkurun kristillisen seurakunnan. Saman vuoden elokuussa hän matkasi ensimmäisenä suomalaisena eteläafrikkalaisen filmiseurueen mukana Lounais-Afrikan luoteisosiin alueelle, jota hän kutsui suomalaisittain Kaukovuoristoksi; Kaoko olisi oikeampi kirjoitustapa. Vuonna 1928 hän kiipesi tiettävästi ensimmäisenä suomalaisena Afrikan korkeimman vuoren Kilimanjaron huipulle. Seikkailuistaan hän kertoo kirjassa ”Afrikan kätköissä” (WSOY Porvoo 1930). [Suluissa omia kommenttejani]

Teksti: *Olle Eriksson.* Kuvat: *Otto Närhen matkakertomus.*

Etelä-afrikkalainen filmiseurue oli siis matkalla täysin tuntemattomalle seudulle ja tutustui Ambomaalle saavuttuaan seikkailunhaluiseen ja englanninkielentaitoiseen Otto Närheen, joka lähti ilomielin seurueen tulkiksi ja oppaaksi. Matkaa tehtiin erityisesti tätä matkaa varten varustellulla Ford-kuorma-autolla. Autoa ohjasi berliiniläinen aatelismies, jonka ajotaito vaikeakulkuisessa maastossa oli hyvä, mutta jonka mekaanikon taidot olivat vähäiset. Matkan varrella liikuttiin ensin Närhelle tutulla alueella ja vierailtiin niin Uukwambin kuningas Iipumbun kuin Ongandjeran kuningas Shaanikan ja Uukwaluudhin kuningas Mualan luona. Täältä alkoi sitten Närhellekin tuntematon taival.

Ombombon vesipaikalla Ambomaan ja Kaokomaan rajalla viivyttiin useampia päiviä. Auto ja leiri sijoitettiin parin kilometrin päähän lähteestä. Lähteen läheisyyteen rakennettiin kivistä tukeva ”linnoitus” kameramiesten ja seurueen suojaksi. Päivällä nähtiin seeproja, muurahaiskarhu, shakaali ja kotkia, yöllä tuli kuusi elefanttia juomaan. Närhi livahti kuun valossa ulos kiväärinsä kanssa ja näki, miten norsut tutkivat rakennelmaa ja ryhtyivät sitten juoma- ja pesupuuhiin.

”Seuraavana aamuna jatkoimme matkaamme ja tulimme Otjivareseen [ehkä Otjiveze]. Siellä elefantit olivat höystäneet veden niin, että katsoimme parhaaksi keittää kaakaota kahvin tai teen asemesta toivoen siinä elefantin maun vähemmän tuntuvan.” Pian nähtiinkin pari norsua. Filmikone meni epäkuntoon.

”Tulimme vuoristoon. Kaunista oli seutu. Vesipurot juoksivat pitkin vuorten rinteitä. Eläinkunta oli rikas. Saimme tehdä tuttavuutta sarvikuononkin kanssa. Ruokavarat loppuivat, vaikka matkanjohtaja oli vakuuttanut ruokaa olevan riittävästi.”

Kaokovuoriston poliisiasemalle [Swartbooisdrif Kunenejoella] saavuttua seurue joutui kahdeksi viikoksi pidätetyksi, koska sillä ei ollut alueelle tarvittavia passeja, vaikka matkanjohtaja oli vakuuttanut papereitten olevan kunnossa. Sen jälkeen koko matkan ajan kaksi valkoista ja kaksi mustaa poliisia seurasi mukana takaisin Ombomboon asti estäen usein myös valokuvaamisen.

Kaokovuoriston alueella asui kolme kansaa: hererot, suuri osa hererosodan aikana sinne paenneita kristittyjä, ovahimbat ja mustaihoiset ”bushmannit” [tjimbat tai twat], joita ei ole missään muualla. Alue oli harvaan asuttua. Elinkeinona oli maanviljelys ja karjanhoito. Ovahimbat olivat ”kookkaita, mutta ilmeisesti tavattoman laiskoja. Miesten tukkalaitteet olivat merkilliset. Embembe- [Epembe] nimisessä paikassa tuli heidän päällikkönsä, Katiti, meitä katsomaan. Hän hallitsi Kaukovuoriston itäistä ja eteläistä osaa. Katiti puhuu niin suuria asioita, ettei tulkki voi sinne päinkään saada niitä englantilaisille selväksi. Läntisen osan herrana oli Orloch [Oorlog, Vita], levoton ja sotaisa herra, mutta häntä emme tavanneet. Omaire, hapan piimä, on tavallisin ravintoaine.”

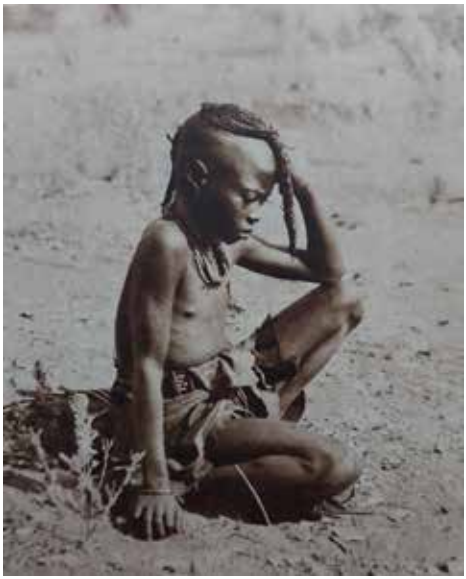
Vähitellen selvisi, miksi Kaokomaan alueelle ei haluttu vierailijoita. Poliisien tehtävänä oli karkottaa ja siirtää asukkaita Kunene-joen varrelta. Ilmeisesti sinne haluttiin asuttaa valkoisia farmareita. ”Kuivilla vuorilla näki kansa karjoineen jo nälkää. Tuhannet pellot ovat vesottuneet, kylät autioituneet ja moni-

en veri huutaa kostoa valkoiselle rodulle. Sellaista saa aikaan maailmanherruus ja rotujen valtataistelu.”

Paluumatkalla bensiini loppui. ”Pääsin irti tuosta matkaseurueesta. Kävelin ensin 30 km Uukualuudhiin, jonne olimme jättäneet bensiiniä. Sain päällikkö Mualalta ratsun. Uukuambista palautin Mualan hevosen takaisin ja sain lipumbulta hevosen, joka osoittautui yösokeaksi. Aamuvarhaisena saavuimme Ongwedivaan hevosta taluttaen. Sieltä pääsin eteenpäin autolla, mutta sekin teki tenän loppumatkalla. Oshitayista sain suurisarvisen ratsuhärän, mutta lopulta päästin sen iloisesti juoksemaan takaisin kotiinsa. Loppumatkan kävelin. Olin ollut poissa kaksi viikkoa yli määräajan.”

Tähän loppui Närhen 11-sivuinen matkakertomus, jonka liitteinä oli myös useita valokuvia.

Kaokomaan asuttaminen valkoisilla farmareilla ei koskaan toteutunut. Hallitusasemaksi tuli myöhemmin Ohopoho [nyk. Opuwo]. Reformoitu buurikirkko sai luvan lähetystyöhön alueella. Kun sillä alkuun ei ollut työntekijöitä, Ebba von Pfaler lainattiin 1950-luvun alussa Ohopohoon ainoaksi sairaanhoitajaksi. Vuonna 1952 olin mukana, kun esimies Birger Eriksson perheineen ja pastori Taisto Saarinen ja lääkäri Eila Plathan-Saarinen perheineen vierailivat Ohopohossa ja kävivät myös kauempana Oruvandjeissa ja Kaoko-Otavissa. Vuonna 1954 veljeni ja minä olimme Alpo Hukan ja Ukko Karhusen apupoikina, kun von Pfaler muuttokuormineen haettiin pois.

Nykyään Kunene-läänin pääkaupunkiin Opuwoon ja Kunene-joen varrella oleville Ruacanan putouksille ja voimalaitokselle vie päällystetty tie. Sieltä eteenpäin kauniille ja vielä valjastamattomille Epupa-putouksille pääsee kuivana vuodenaikana melkein autolla kuin autolla. Epupa-putouksilla on myös lodge ja leirintäalue. Himbaväestö vastustaa putousten patoamista ja voimalaitoksen rakentamista, koska veden alle jäisi hautoja ja vainajien henget voisivat kostaa. Kaukaisimmat kylät ovat vielä erittäin vaikeakulkuisten teitten takana, ja vaativa Van Zyl -passi Marienfluss-laaksoon ja Otjinungwaan vaatii paitsi hyvän maastoauton myös taitavan ja rämäpäisen ajajan. Himbakansa elää ja pukeutuu vielä perinteisesti. Kylävierailuille opastaa mm opuwolainen Elia Tolu, joka tietää, mitä pitää viedä tuliaisina: maissijauhoja, öljyä, suolaa, teetä, sokeria ja leipää.

Jäsen-maksu 2025:

Jäsenmaksu 25€/vuosi, opiskelijat 15€/vuosi

Hei!

Vuoden 2024 jäsen-maksujakin puuttuu vielä! Tarkastatko tiliotteeltasi onko suorituksesi vielä lähtemättä. Voit maksaa molemmat kerralla. Vuoden 2023 jäsenmaksu on 20€ (opiskelijat 10€).

Kiitos maksaneille!

Jos osoitteesi muuttuu, niin kerrothan ystävällisesti vanhan ja uuden osoitteesi meille sähköpostilla: suominamibiaseura@gmail.com

TILISIIRTO. GIRERING

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer — IBAN: FI48 8000 1970 1254 81 — BIC: DABAFIHH

Saaja Mottagare: SUOMI-NAMIBIA-SEURA

Maksajan nimi ja osoite Betalarens namn och adress

JÄSENMAKSU 2025
Eräpäivä 31.1.2025

Jos maksat muulta kuin omalta tililtäsi, merkitse viestikenttään oma nimesi.

Allekirjoitus Underskrift

Viitenumero: 31697

Eräpäivä: 31.1.2025

Euro: 25,00 €

Tililtä nro Från konto nr

Maksu välitetään saajalle maksujenvälityksen ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.

Lähettäjä:
Suomi-Namibia-Seura
Rauhanasema
Veturitori
00520 HKI

Liity jäseneksi !

Jäsenmaksu vain 25€ /vuosi
Ilmoita osoitteesi sähköpostilla
suominamibiaseura@gmail.com.

Uudet jäsenet saavat seuran uuden juhlakirjan *Solidaarisuudesta syntynyt, ystävyydessä kasvanut* liittymislahjaksi. Kirjan postittamisesta tulee maksaa postimaksut.
Jäsenet saavat myös jäsentiedotteen postitettuna kotiin 4 kertaa vuodessa.

